

duca, quan ve a fi de mot. Tanmateix és cert que en data tardana, molts noms propis (NLL menors), i àdhuc comuns, sovint es perdia la *-n*: *Coll Pa / Pan* < PANDU, *Roglà, Corberà / Rotlan, Corberan; rodó* > *redon* ROTUNDUS, *Ferrà / Ferran* FERDINAND. Observem que entre més de 20 mencions medievals de Palaldà totes tenen encara la *-n*, fins a 1359.

Tampoc no en troba Ponsich (*Top.* 82), que res hi afegeix d'important. En tot cas no és massa suposar que un correcte *Palaudan* originari canviat en *Palaudà* en els moments en què en noms veïns com *Llupià(n)*, *Arrià(n)*, *Corsavi*, *Llauró* s'imposà la forma sense *-n*. I en les sis del nom besalunenc, la tenen totes. Cert que ja no és tant en el cas de Rigardà (si conté el mateix nom) o en el de l'homònim infra.

En definitiva també és possible, potser el més cert, i en tot cas el menys arriscat, admetre que en el fons antroponímic dels nostres Pirineus, se superposà una forma de nissaga germànica, amb un celt. DANN- vingut de més al Nord (prop de 100 celtismes toponímics a l'Aude, en els meus *Beitrz. Nfg.* 1973), i una vintena en el Conflent i Rosselló.

HOMÒNIM menor. Un *Palaudà* consta avui com un hameau de 5 cases amb 2. hab. en te. de Thuir: el retrobo en una forma *La Palauda* probt. amb art. malentès, en Desplanque segons doc. de 1780 (*Arch. de Thuir*); i Ponsich (*Top.*, 65), ho confirma amb cita d'un B. de *Palaudano* a. 1314; *Palauca* (emend. *Palauda*) a. 973.

¹Res no hi va fer Fouché, *l.c.*, en escriure emfàticament «de PALATIUM DANI»: «...amb això i cinc cèntims i daran un llonguet» deien els infants de les meves Escoles.

Palales, V. Perele Palamarina, V. Palamó

EL PALAMÓ

Poble de l'Horta d'Alacant, situat a l'Oest d'aquesta Horta, a 4 k. de la ciutat.

PRON.: el *palamó*, oït a Alacant, a Teulada i a la Vila Joiosa (J. Giner). És l'únic nom usual en el país, i *Villafranqueza* no és més que un nom oficial, sense ús en la nostra llengua i estrany al parlar viu, segons digueren a En Giner el 1935 i corroboraren llavors S. Guarnier i F. de B. Moll; en conseqüència els nomenclàtors nostres no n'han admès d'altres (*Timó*, 1954; S. Guarnier, 1966, p. 20; *AlcM; Enc.Cat.* x, 278 i ja Cavanilles II 49); és ja el que admet Fig. Pacheco en el seu atent i detallat article (*GGRV, Al.*, 605-615).

I és l'únic que vaig oir en les enqs. de 1963, a Alacant i pobles circumdants, entre elles la del Palamó (xxxvi, 113-115). Gentilici: *palamoneros*

J.G.M.; *palamoners AlcM.*

Quan Ferran II el Catòlic atorgà a Alacant la categoria de ciutat, disposà que del seu municipi formessin part «algunos lugares y caseríos que gozaban de alguna importancia» (Viravens, *Crón. de la Ciu. de Alicante*, 1876, 417 pp., p. 51; i Figueres, pp. 608-91), una dels quals seria el nostre (n. 344). Segons el conde de Lumiares (1770), en el llibre *Lucentum* (ed. 1908, p. 34) «llamóse antes *El Palamó* y tomó nombre de *Villafranqueza* por el apellido *Franqueza* del Conde de Villalonga». ¹El comte havia adquirit les cases d'aquest poble de l'advocat d'Alacant Dr. Baltasar Vidaña, que segons el P. Maltés i López (*Ilice Ilustrada*, p. 174) hi afegí 40 cases, i el seu fill Martín Franqueza n'hi afegí més, i recuperà la jurisdicció del poble, que Felip II havia confiscat: fou llavors, quan, en compensació, es disposà que seria «villa real» amb el nom *Villa-Franqueza*, fabricat amb aquesta ocasió, d'on dedueix Figueres —i és evident— que en ser adjudicat (el S. XVII) al municipi d'Alacant ja se'n deia *El Palamó*, i l'altre no és més que una invenció oficial per afalagar l'influent secretari d'Estat. És en el que estan, doncs, d'acord, tots els filòlegs valencians, també Figueres, Cavanilles i Teresa Lloret que amb Max Cahner firma l'article de l'*Enc. Cat.* ²

ETIM. N'hi suggereix una d'impossible Maltés i López (*o. c.*): «el Dr. Vidoño poseyó en 1585 en el lugar una heredad, en cuya casa puso un palomar que por sus grandes dimensiones dio lugar a que el vulgo distinguiese la posesión con el nombre de *Palamó* --- y D. P. Franqueza le dió el nombre de su apellido». Pura falòrnia etimològica d'aquest fraire castellà «que no sabia la nostra llengua», com ja diu Figueres «pues en valenciano 'paloma' es *coloma* y 'palomar' es *colomer*» (p. 608); pitjor, encara, afegirem: *-ón* és augmentatiu en castellà, però en la nostra llengua és diminutiu, per tant no podia indicar «grandes dimensiones» sinó més aviat un *colomeret* o *colomeró*.

En rigor es podria defensar l'atribució a aqueixa arrel, que distingirem com ETIM. A), al-legant que *Palom*, *-oma*, i el seu ètimon PALUMBES han deixat descendència en la nostra toponímia, si bé estereotipada des de temps arcaic: *El Palomino* pda. de Barxeta; *Palomita* nom d'una serra fronterera entre Aragó i el Maestrat, recollit a les enq. d'Ares i Vilafranca; *Paloma* pda. de Benassal. Però notem que res d'això no mostra caràcters de mot viu i apel·latiu, ni en la forma *paloma* ni sufixat amb *ó* i amb *-a* interna com ho hauria de ser el nostre. Essent antic aquest hauria hagut de ser per transmissió mossàrab; però aquí ve una objecció terminant: el mossàrab conservava intacte el grup consonàntic *-MB-* com es veu per les dotzenes de testimonis aplegats per Simonet i Meyer-Lübke; i